

Voorzitter

laat zijn echtgenote, twee zoons en een dochter na, die wij allen steun toewensen bij het verwerken van dit grote verlies. In dankbaarheid gedenken wij zijn bijzondere betekenis voor de publieke zaak in ons land.

Ik verzoek om enkele momenten van stilte.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De **voorzitter**: Ik deel de Kamer mede dat voorgenomen beslissingen omtrent enkele ter instemming aangeboden JBZ-besluiten tijdens deze vergadering in de zaal ter inzage gelegd worden, conform het voorstel van de commissie voor de JBZ-Raad. Als aan het einde van de vergadering geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer heeft besloten conform dit advies.

(De voorgenomen beslissingen zijn als noot opgenomen aan het einde van deze editie.)¹

Aan de orde is de behandeling van:

- **het verslag over het verzoekschrift van G.F. te D. betreffende hoge belastingdruk als gevolg van buitenlandse inkomensbestanddelen (nr. LXXVI-A).**

De **voorzitter**: Ik stel voor, conform het voorstel van de commissie voor de Verzoekschriften te besluiten.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Bekendmakingswet en enkele andere wetten in verband met de elektronische bekendmaking en beschikbaarstelling in geconsolideerde vorm van wetten, algemene maatregelen van bestuur, anders dan bij wet of algemene maatregel van bestuur vastgestelde algemeen verbindende voorschriften en andere besluiten die niet tot een of meer belanghebbenden zijn gericht (Wet elektronische bekendmaking) (31084);**

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen in verband met de elektronische bekendmaking van verdragen en van besluiten van volkenrechtelijke organisaties en de beschikbaarstelling daarvan in geconsolideerde vorm (31343, R1846).**

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de **stemming** over het wetsvoorstel **Wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met het bevorderen van voortgezet ouderschap na scheiding en het afschaffen van de mogelijkheid tot het omzetten van een huwelijk in een geregistreerd partnerschap (Wet bevordering voortgezet ouderschap en zorgvuldige scheiding) (30145)**, en over:

- de motie-Strik c.s. over een structurele basis voor succesvolle omgangsondersteunende voorzieningen (30145, letter G).

(Zie vergadering van 18 november 2008.)

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf over het wetsvoorstel.

Mevrouw **Quik-Schuijt** (SP): Voorzitter. Mijn fractie is ongelukkig met wetgeving die een probleem tracht op te lossen dat beter op beleids- of uitvoeringsniveau kan worden aangepakt. Met dwang kunnen problemen over de uitoefening van het gezamenlijk gezag en over de omgang niet worden opgelost. Wij hebben de minister voor Jeugd en Gezin gevraagd om verantwoordelijkheid te nemen op uitvoeringsniveau. Hij heeft op dit punt geen toezegging gedaan.

Wij hopen dat de motie over structurele bekostiging van omgangshuizen en omgangsbegeleiding zal worden aangenomen en tot resultaat zal leiden. Daarnaast hebben de bewindslieden toegezegd, de wet te evalueren. Wij gaan ervan uit dat het verplichte ouderschapsplan niet alle problemen zal oplossen en dat in de evaluatie zal worden meegenomen in hoeverre de noodzakelijke hulpverlening voor ouders, niet alleen met betrekking tot de opstelling van het ouderschapsplan maar vooral ook met betrekking tot de uitvoering daarvan, daadwerkelijk voor alle ouders beschikbaar is op een kwalitatief voldoende niveau. Wij gaan ervan uit dat met name onderwerp van de evaluatie zal zijn: de betaalbaarheid van mediation voor de middengroep en de beschikbaarheid van hulpverlening met betrekking tot gezag en omgang na scheiding.

Wij vinden het enerzijds niet terecht dat alle ouders die hun zaken met betrekking tot de kinderen goed regelen, gedwongen worden om daarvan ten overstaan van de rechtbank rekenschap af te leggen. Anderzijds is het wettelijk vastleggen van het gelijkwaardig ouderschap, zoals nader uitgelegd in de behandeling in deze Kamer, een mooi sluitstuk van de sinds 1984 zich in die richting ontwikkelende visie op ouderschap na scheiding.

Alles afwegend, heeft mijn fractie, ondanks haar bezwaren die door velen in deze Kamer worden gedeeld, besloten om dit wetsvoorstel het voordeel van de twijfel te geven. Wij zullen daarom voor het wetsvoorstel stemmen.

Mevrouw **Broekers-Knol** (VVD): Voorzitter. Wij hebben vorige week uitvoerig gediscussieerd over het wetsvoorstel. Zoals ik vorige week heb gezegd, zouden wij het in de fractie nog eens goed doorspreken, en dat hebben wij ook gedaan. Waar leidt dat toe?

Ik heb vorige week niet gesproken over "symbool-wetgeving" maar wel over "windowdressing". Een ding is in ieder geval duidelijk: hoogoplopende emoties kun je met het verplichte ouderschapsplan niet bezweren. Mijn fractie meent dat er een grote, zo niet te grote, inbreuk op de persoonlijke levenssfeer wordt gemaakt, omdat het ouderschapsplan verplicht is. De VVD-fractie is voor het afschaffen van de flitsscheiding. Wij hebben dat vorige week ook gezegd. Alles afwegende, vindt mijn fractie de inbreuk die gemaakt wordt op de persoonlijke levenssfeer echter het zwaarste wegen. Daarom zal de VVD-fractie tegen het wetsvoorstel stemmen.

De heer **Engels** (D66): Voorzitter. Ook wij hebben in onze fractie nog eens gesproken over de gebeurtenissen tijdens het debat van vorige week. Wij betreuren het nog steeds dat met dit wetsvoorstel de mogelijkheid van een administratieve scheiding, zonder rechterlijke tussenkomst, wordt afgewezen. Verder hebben wij problemen met de status en de rechtskracht van het ouderschapsplan. Dat is in onze ogen te verplichtend en vormt een te grote aantasting van de partijautonomie en een te grote aantasting van de individuele verantwoordelijkheid die wij voor ouders zien voor de behartiging van de belangen van hun kinderen, ook in het kader van een echtscheiding. Ik heb het dan nog niet over de inhoudelijke nadelen van het ouderschapsplan in verplichtende zin, omdat dit niet in alle situaties bijdraagt aan een betere situatie voor de kinderen, nog afgezien van de maatschappelijke nadelen van kosten, tijd en dergelijke. Dit alles afwegende – het zal geen verrassing zijn – zal ook mijn fractie in dit geval tegen het wetsvoorstel stemmen.

De heer **Franken** (CDA): Voorzitter. Mijn fractie heeft zich kritisch opgesteld tegenover de regeling van het ouderschapsplan. De minister heeft onzes inziens echter zodanige toezeggingen gedaan, dat de rechter de vrijheid heeft om, als er moeilijkheden ontstaan over de indiening van het ouderschapsplan, de behandeling van eenzijdige verzoeken voort te zetten. Daarmee is de regeling werkbaar, zodat deze in het belang van het kind kan worden gehanteerd. De CDA-fractie zal daarom voor het wetsvoorstel stemmen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de VVD en D66 tegen dit wetsvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf over de motie.

Mevrouw **Broekers-Knol** (VVD): Voorzitter. Wij hebben vorige week de reactie gehoord van minister Rouvoet op de motie van mevrouw Strik. Het antwoord van de minister was in onze ogen dusdanig, dat wij geen noodzaak zien voor de motie. Derhalve zullen wij de motie niet ondersteunen.

Mevrouw **Westerveld** (PvdA): Voorzitter. Ook mijn fractie heeft uitvoerig en actief deelgenomen aan het debat over het wetsvoorstel. Het debat heeft geleid tot deze motie. Mijn fractie heeft na rijp beraad besloten om de motie te steunen, met name omdat wij deze opvatten als een ondersteuning van het door de minister voor Jeugd en Gezin ingezette beleid. Wij vinden het noodzakelijk, dit hier toe te lichten, ook al omdat het woord financiële ondersteuning is gevallen. In de formulering zien wij daar geen aanleiding voor.

In stemming komt de motie-Strik c.s. (30145, letter G).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, de ChristenUnie en de SGP tegen de motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:
- **het Voorstel van wet van het lid Halsema houdende verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet, strekkende tot invoering van de bevoegdheid tot toetsing van wetten aan een aantal bepalingen van de Grondwet door de rechter (28331).**

(Zie vergadering van 24 november 2008.)

De beraadslaging wordt hervat.

De **voorzitter**: Ik heet mevrouw Halsema wederom welkom in deze Kamer, sinds gisteravond. Ook heet ik de minister van BZK welkom, alsmede de heren Peters, Boogaard en Dragstra, de adviseurs van de initiatiefneemster.

Het woord is aan mevrouw Halsema.

Mevrouw **Halsema**: Voorzitter. Een interessante vraag bij de inburgeringstoets die vreemdelingen moeten afleggen zou kunnen zijn: als u meent dat een wet tot schending heeft geleid van een van uw grondrechten, kunt u zich dan bij de rechter op de Grondwet beroepen? Het staat te bezien of het volgens ons geldende staatsrecht juiste antwoord, neen, blijkt geeft van een zeer geslaagde inburgering, dan wel duidt op herinneringen aan een land van herkomst waar de overheid zich niet aan rechterlijke uitspraken hoeft te storen. Met deze gewaagde en retorische vraag had ik niet durven openen, als ik hem zelf had verzonnen. Dat is dan ook niet het geval. Ik heb hem voor de gelegenheid geleend van onze huidige minister van Justitie, de heer Hirsch Ballin. Nu denkt u wellicht dat ik hiermee al te openlijk en handig gebruik maak van een erkend en langdurig pleitbezorger van constitutionele toetsing van CDA-huize, maar ik gebruik het voorbeeld met een ander doel. Wellicht meer dan enig ander onderwerp bezit constitutionele toetsing namelijk geen partijpolitieke kleur. De beoordeling van de wenselijkheid van de invoering ervan varieert in vrijwel alle politieke partijen. Het CDA is daarin niet uniek, noch zijn de PvdA of de VVD dat.

Laat ik u zeggen dat het voor mij een grote eer is om namens de Tweede Kamer mijn initiatiefwetsvoorstel te mogen verdedigen. Ik heb gisteren goed en geboeid naar u allen geluisterd, en uw openheid en nieuwsgierigheid gewaardeerd. Voor mij als Tweede Kamerlid is de atmosfeer in uw debat een zeer welkome afwisseling. Ik waardeer het ook dat er bij vrijwel alle fracties, of zij nu neigen naar een voor- of tegenstem, belangstelling bestaat voor de andere kant van het verhaal. Het behoeft geen betoog dat ik hoop uw Kamer te zullen overtuigen van de noodzaak, constitutionele toetsing in te voeren.